

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

TRZECIA SEKCJA

SPRAWA SZARAPO przeciwko POLSCE

(Skarga nr 40835/98)

WYROK

STRASBURG

23 maja 2002

Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej przed jego opublikowaniem w ostatecznej wersji.

W sprawie Szarapo p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Trzecia Sekcja) zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

Pan G. RESS, *Przewodniczący*,
Pan I. CABRAL BARRETO,
Pan J. MAKARCZYK,
Pan P. KÜRIS,
Pan B. ZUPANČIČ,
Pan J. HEDIGAN,
Pan K. TRAJA,
oraz Pana V. BERGER, *Kancierz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 30 kwietnia 2002 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 40835/98) wyniesionej w dniu 2 grudnia 1997 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiej Komisji Praw Człowieka („Komisja”) na podstawie dawnego artykułu 25 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez dwie obywatelki Rzeczypospolitej Polskiej panią Annę Szarapo i Panią Joannę Szarapo („skarżące”).

2. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, Pana Krzysztofa Drzewickiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżące zarzucały, że postępowanie cywilne, w którym uczestniczyły przekroczyło „rozsądny czas”.

4. Skarga została przekazana Trybunałowi w dniu 1 listopada 1998 r., kiedy to wszedł w życie Protokół nr 11 do Konwencji (artykuł 5 § 2 Protokołu nr 11).

5. Skarga została przydzielona Trzeciej Sekcji Trybunału (artykuł 52 § 1 Regulaminu Trybunału). Wewnątrz tej Sekcji ustanowiono Izbę (artykuł 27 § 1 Konwencji), która miała zająć się sprawą zgodnie z artykułem 26 § 1 Regulaminu Trybunału.

6. Na podstawie decyzji z 22 listopada 2001 r. Izba uznała skargę za dopuszczalną.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

7. W dniu 17 listopada 1980 r. pierwsza skarżąca złożyła pozew, w którym domagała się stwierdzenia ojcostwa pozwanego w stosunku do drugiej skarżącej. Skarżące domagały się również przyznania alimentów. W dniu 10 grudnia 1987 r. Sąd Rejonowy w Zabrze odrzucił ich żądanie. W dniu 18 marca 1987 r. Sąd Wojewódzki w Katowicach oddalił rewizję skarżących. Skarżące zwróciły się do Ministra Sprawiedliwości o złożenie na ich rzecz rewizji nadzwyczajnej przeciwko wyrokowi. Dnia 18 września 1987 r. Minister Sprawiedliwości złożył rewizję nadzwyczajną w Sadzie Najwyższym, zarzucając, że sądy niższych instancji dopuściły się rażących błędów w prawie materialnym.

8. Dnia 23 października 1987 r. Sąd Najwyższy uchylił wyroki i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

9. Dnia 23 grudnia 1991 r. Sąd Rejonowy w Zabrze ponownie oddalił pozew skarżących. Dnia 12 maja 1992 r. w wyniku rewizji skarżących, Sąd Wojewódzki w Katowicach uchylił wyrok z dnia 23 grudnia 1991 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

10. Dnia 10 maja 1993 r. pozwany poinformował Sąd Rejonowy w Zabrze, że nie zgadza się na poddanie testom genetycznym. Mimo odmowy pozwanego poddania się testom, wyznaczono trzy kolejne terminy przeprowadzenia testów (23 sierpnia, 9 września i 11 października 1993 r.). Skarżący nie stawili się na badania w żadnym z wyznaczonych terminów.

11. Dnia 15 grudnia 1993 r. odbyła się kolejna rozprawa. Sąd wyznaczył pozwanemu czternastodniowy termin do podjęcia ostatecznej decyzji co do poddania się testom genetycznym. W liście z dnia 27 grudnia 1993 r. pozwany poinformował sąd o swojej odmowie poddania się testom, stwierdzając, że pierwsza skarżąca wielokrotnie kłamała w czasie postępowania. Powołał się na wyrok Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 12 maja 1992 r., w którym stwierdzono, że skarżąca podała nieprawdziwe informacje co do daty ostatniej miesiączki przed zajściem w ciążę.

12. Dnia 23 lutego 1994 r. odbyła się następna rozprawa. W trakcie trwania rozprawy dnia 23 marca 1994 r. sąd przesłuchał kolejnego świadka i ponownie zapytał pozwanego, czy podda się testom genetycznym. Ten odmówił.

13. W dniach 4 maja i 7 czerwca 1994 r. odbyły się kolejne rozprawy. Sąd przesłuchał jednego świadka i biegłego, który został powołany wcześniej. Sąd ponownie zapytał pozwanego, czy wyrazi zgodę na przeprowadzenie testów genetycznych, ale ten znowu odmówił. Dnia 7 czerwca 1994 r. domagał się on wyłączenia jednego z ławników.

14. Dnia 14 września 1994 r. odbyła się kolejna rozprawa. Pozwany ponownie odmówił poddania się testom genetycznym, a sąd przesłuchał kolejnego świadka. Na kolejnej rozprawie, która odbyła się 26 października 1994 r. sąd przesłuchał skarżącą i pozwanego. Na rozprawie w dniu 30 listopada 1994 r. pozwany był nieobecny. Dnia 16 grudnia 1994 r. sąd podjął decyzję o zamknięciu rozprawy i odroczył wydanie wyroku do dnia 28 grudnia 1994 r.

15. Dnia 28 grudnia 1994 r. Sąd Rejonowy w Zabrzu oddalił ponownie pozew skarżącej. Sąd uznał, że zeznania skarżącej zawierały sprzeczne informacje. Zauważył ponadto, że próbowała ona nie wyjawic przed sądem pewnych faktów, które zostały ustalone w trakcie postępowania, a były istotne dla wyrokowania w sprawie. Chodziło m.in. o to, że skarżąca spędziła noc w jednym pokoju w hotelu „N” z innym mężczyzną w okresie koncepcyjnym. Natomiast zeznania pozwanego były dość spójne.

16. Dnia 8 marca 1995 r. skarżąca złożyła do Sądu Wojewódzkiego w Katowicach rewizję przeciwko temu wyrokowi.

17. Pierwsza rozprawa odwoławcza odbyła się przed sądem dnia 25 maja 1994 r. Dnia 8 czerwca 1995 r. Sąd Wojewódzki w Katowicach oddalił rewizję skarżącej przeciwko wyrokowi, stwierdzając, że jej zeznania były sprzeczne i że nakłaniała ona świadków do fałszywych zeznań.

18. Dnia 6 grudnia 1995 r. Minister Sprawiedliwości ponownie złożył rewizję nadzwyczajną, zarzucając, że doszło do wielu poważnych uchybień co do faktów i prawa, w szczególności w tym względzie, że wnioski sądów były niespójne z zebranymi dowodami. Podnoszono, że powtarzająca się odmowa pozwanego poddania się testom genetycznym, powinna być oceniona znacznie bardziej krytycznie, biorąc pod uwagę, że był on lekarzem internistą i wiedział, jaka jest wartość takiego dowodu w postępowaniu o ustalenie ojcostwa.

W wyniku rewizji nadzwyczajnej Ministra, zaskarżony wyrok został uchylony przez Sąd Najwyższy dnia 14 lutego 1996 r. i sprawa została przekazana Sądowi Rejonowemu w Zabrzu do ponownego rozpoznania.

19. Pierwsza rozprawa odbyła się dnia 28 października 1996 r. przed Sądem Rejonowym w Zabrzu. Sąd nakazał pozwanemu podjęcie w ciągu 21 dni ostatecznej decyzji co do poddania się testom genetycznym. Dnia 9 maja 1997 r. odbyła się kolejna rozprawa. Nie stawili się wezwani świadkowie. Nieobecny z powodu swoich obowiązków zawodowych był także pozwany. Na rozprawie w dniu 27 czerwca 1997 r. pozwany był ponownie nieobecny. Skarżąca złożyła wniosek o zabezpieczenie roszczeń w drodze zarządzenia tymczasowego (interlocutory decision).

20. Następną rozprawą miała miejsce dnia 25 listopada 1997 r., kiedy sądowi udało się pokonać problemy związane z odnalezieniem i wezwaniem świadków wskazanych przez strony. Pozwany ponownie odmówił poddania się testom genetycznym.

21. Następna rozprawa miała odbyć się dnia 22 grudnia 1997 r., ale została odroczona z powodu niestawiennictwa stron. Sąd podjął decyzję o zwróceniu się do Sądu Rejonowego w Warszawie o przesłuchanie dwóch świadków.

22. Dnia 29 stycznia 1998 r. odbyła się kolejna rozprawa. Dnia 16 lutego 1998 r. Sąd Rejonowy w Warszawie przesłuchał jednego ze świadków wezwanych przez Sąd Rejonowy w Zabrzu. Drugi świadek nie stawił się na wezwanie sądu, ani na pierwszy termin, ani na kolejny dnia 6 kwietnia 1998 r., kiedy to Sąd Rejonowy w Warszawie nałożył na świadka grzywnę w wysokości 150 złotych. Został on przesłuchany (ultimately) dnia 15 czerwca 1998.

23. Pozwany nie stawił się na dwie rozprawy przed Sądem Rejonowym w Zabrzu, które odbyły się 7 i 27 kwietnia 1998 r. Dnia 15 czerwca 1998 r. Sąd Rejonowy w Zabrzu postanowił zabezpieczyć roszczenie skarżącej. Opóźnienie w rozpatrzeniu wniosku skarżącej z dnia 27 czerwca 1997 r. wynikało z niedostarczenia przez pozwanego do sądu zaświadczeń o jego sytuacji finansowej. Dnia 15 grudnia 1998 r. pozwany odwołał się od tej decyzji.

24. Dnia 16 października 1998 r. druga skarżąca poinformowała Sąd Rejonowy w Zabrzu, że chciałaby wstąpić do toczącego się postępowania jako powód wraz ze swoją matką. Niespodziewanie, dnia 16 listopada 1998 r. pozwany poinformował sąd, iż zgada się poddać testom genetycznym. Dnia 23 listopada 1998 sąd postanowił dopuścić dowód z badań genetycznych i 22 stycznia 1999 oddalił odwołanie pozwanego od decyzji z dnia 15 czerwca 1998 r., na mocy którego zostały zabezpieczone roszczenia skarżącej dotyczące (maintenance claims).

25. Badania genetyczne zostały przeprowadzone dnia 21 stycznia 1999 r. na Wydziale Medycyny Naukowej Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach. Wyniki badań dały prawie stuprocentową pewność, że pozwany był ojcem drugiej skarżącej. Opinia została przesłana do Sądu Rejonowego w Zabrzu dnia 25 sierpnia 1999 r.

26. Na rozprawie dnia 19 października 1999 r. pełnomocnik skarżących zaproponował zawarcie ugody. Rozprawa została odroczona do dnia 7 grudnia 1999 r. Wtedy też została ona odroczona z powodu choroby sędziego przewodniczącego. Na rozprawie dnia 3 lutego 2000 r. strony negocjowały warunki zawarcia ugody.

27. Dnia 10 lutego 2000 r. sąd wydał decyzję, w której ustalał ojcostwo pozwanego i umorzył postępowanie odnośnie alimentów, w wyniku zawarcia przez strony ugody dotyczącej tej kwestii.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

28. Artykuły 417 i 424 Kodeksu Postępowania Cywilnego, obowiązującego w trakcie trwania postępowania, przewidywały, że rewizja

nadzwyczajna mogła być złożona do Sądu Najwyższego przeciwko każdej ostatecznej decyzji sądowej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, Prezesa Sądu Najwyższego i Rzecznika Praw Obywatelskich. Rewizja nadzwyczajna mogła być złożona na podstawie tego, że decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa. Strona postępowania mogła złożyć wniosek o złożenie na jej rzecz takiej rewizji. Sąd Najwyższy oceniając rewizję nadzwyczajną na rozprawie jawnej, mógł ją oddalić, jeżeli nie stwierdził podstaw do jej przyjęcia. Jeżeli rewizja nadzwyczajna była przyjęta, Sąd Najwyższy uchylić (set) zaskarżoną decyzję i wyrokować co do meritum sprawy lub odrzucić rewizję i umorzyć postępowanie .

29. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustaliła się zasada, zgodnie z którą, sąd powinien krytycznie oceniać, w świetle wszystkich dowodów zebranych w sprawie, odmowę domniemanego ojca poddania się testom genetycznym, odpowiednim dla ustalenia ojcostwa.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

30. Skarżące zarzucały, że postępowanie cywilne, w którym były stroną, przekroczyło „rozsądny czas”, naruszając art. 6 § 1 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ..., każdy ma prawo do sprawiedliwego... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd...”

A. Okres podlegający rozpatrzeniu

31. Trybunał przypomina, że Polska uznała kompetencję Europejskiej Komisji Praw Człowieka do przyjmowania indywidualnych skarg "od każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia praw zawartych w Konwencji przez każde działanie, decyzję lub wydarzenie, które miało miejsce po 30 kwietnia 1993r.". Zgodnie z artykułem 6 Protokołu nr 11 do Konwencji, ograniczenie to pozostaje ważne w zakresie jurysdykcji Trybunału na podstawie tego Protokołu. Wynika z tego, że Trybunał nie jest kompetentny do

rozpatrywania skarg odnoszących się do naruszeń Konwencji poprzez akty, decyzje lub wydarzenia, które miały miejsce przed 1 maja 1993 r.

32. Jednakże Trybunał zauważa, że postępowanie rozpoczęło się 7 listopada 1980 r., kiedy skarżące złożyły pozew w Sądzie Rejonowym w Zabrzu. Toczyło się więc dziewiętnaście lat i trzy miesiące, ale okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się 1 maja 1993 r., kiedy weszła w życie deklaracja Rządu Polski o uznaniu prawa do składania skarg indywidualnych. Okres podlegający rozpatrzeniu zakończył się 10 lutego 2000 r., w dniu, w którym Sąd Rejonowy w Zabrzu wydał merytoryczne rozstrzygnięcie.

33. Jednakże, w sprawach, w których Trybunał może, ze względu na swoją kompetencję *ratione temporis*, ocenić jedynie część postępowania, może on wziąć pod uwagę, w celu oceny długości postępowania, stan, jaki osiągnęło postępowanie w początkach okresu podlegającemu rozpatrzeniu (patrz wyrok *Foti i Inni p. Włochom* z 10 grudnia 1982 r., Series A no. 56, p. 18, § 53). Trybunał jest dlatego też kompetentny *ratione temporis* do rozpatrzenia skargi skarżącego w odniesieniu do postępowania po 30 kwietnia 1993 r., biorąc pod uwagę stan postępowania osiągnięty w tej dacie. Trybunał zauważa, że po 30 kwietnia 1993 r. postępowanie trwało sześć lat, dziewięć miesięcy i dziesięć dni.

34. Trybunał zauważa ponadto, że dnia 8 czerwca 1995 r. Sąd Wojewódzki w Katowicach wydał wyrok co do meritum w sprawie skarżącej. Następnie, dnia 6 grudnia 1995 r. Minister Sprawiedliwości wniósł rewizję nadzwyczajną do Sądu Najwyższego, który dnia 14 lutego 1996 r. uchylił zaskarżony wyrok. Dlatego też konieczne jest rozpatrzenie, czy charakter postępowania wszczętego przed Sądem Najwyższym w wyniku rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości, pozwala zaliczyć to postępowanie do zakresu objętego art. 6 Konwencji.

35. Trybunał zauważa, że do kompetencji Sądu Najwyższego należało rozpoznanie (do czego faktycznie doszło), czy zaskarżony wyrok sądu drugiej instancji pozostawał w zgodności z prawem materialnym czy był nieuzasadniony, czy doszło do rażącego naruszenia przepisów postępowania. W wyniku postępowania wszczętego złożeniem rewizji nadzwyczajnej Sąd Najwyższy mógł uchylić lub utrzymać wyrok przeciwko któremu była ona skierowana. To postępowanie musi być więc ocenione jako mające ten sam charakter co postępowanie wyjściowe, toczące się przed Sądem Rejonowym w Zabrzu i Sądem Wojewódzkim w Katowicach. W konsekwencji, musi ono być wzięte pod uwagę dla rozpatrzenia czy sprawa była prowadzona w zgodzie z wymogami art. 6 § 1 Konwencji odnośnie „rozsądnego czasu” (patrz *Obodyński p. Polsce*, no. 33753/96, Dec. 2 lutego 1999).

B. Ocena Trybunału

36. Rząd uważał, że długość postępowania pozostawała w zgodności z wymogami artykułu 6 § 1 Konwencji.

37. Skarżące podnosiły, że długość postępowania była nadmierna, w szczególności biorąc pod uwagę naturę żądania ustalenia statusu cywilnego drugiej skarżącej.

38. Trybunał przypomina, że rozsądna długość postępowania musi być oceniana w świetle okoliczności danego przypadku i z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia zawłości sprawy, zachowania skarżącego i władz krajowych oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in. *Horvat p. Chorwacji*, nr 51585/99, § 52, 26 lipca 2001, mający być opublikowany w oficjalnych raportach Trybunału).

39. Oceniając stopień zawłości sprawy, Trybunał zauważa, że sprawa dotyczyła ustalenia ojcostwa drugiej skarżącej. Natura problemów faktycznych, jakie musiały być rozważone przez sądy wydaje się być do pewnego stopnia skomplikowana, co jest typowe dla spraw o tym charakterze. Jednakże, nic nie wskazuje, że sprawa była szczególnie skomplikowana.

40. Trybunał podkreśla ponadto, że w sprawach dotyczących statusu prawnego i zdolności do czynności prawnych (civil status and capacity) wymagana jest szczególna staranność. Mając na względzie wagę postępowania dla drugiej skarżącej, tj. prawo do potwierdzenia lub zaprzeczenia ojcostwa w stosunku do drugiej skarżącej i wyeliminowanie przez to jej niepewności co do tożsamości jej naturalnego ojca, Trybunał zauważa, że właściwe sądy krajowe zobowiązane były przez art. 6 § 1 Konwencji do działania ze szczególną starannością w celu zapewnienia postępu w postępowaniu (patrz *the Bock p. Niemcom* wyrok z 29 marca 1989 r., Series A no. 150, p. 18, § 49; *Mikulic p. Chorwacji*, no. 53176/99, § 44, 7 lipca 2001 r.).

41. Odnosząc się do postępowania władz, Trybunał zauważa, że pierwszy wyrok w sprawie zapadł w 1986 r. Przez następnych trzynaście lat sprawa była trzykrotnie rozpatrywana przez Sąd Rejonowy w Zabrze, trzy razy przez Sąd Wojewódzki w Katowicach i dwa razy przez Sąd Najwyższy.

42. Trybunał zauważa, że wyrokowanie w tej sprawie powinno w szczególności opierać się na odpowiedniej ocenie dowodów zebranych w trakcie trwania postępowania. Jest prawdą, że w czasie trwania postępowania sądy musiały zmagać się z poważnymi trudnościami w uzyskaniu zgody pozwanego na poddanie się testom genetycznym. W 1993r. sąd pierwszej instancji wyznaczył trzy terminy testów genetycznych, ale pozwany na stawił się na żaden z nich. Następnie czterokrotnie odmówił

się poddania takim testom. Jednakże, Trybunał zauważa, że Rząd nie przedstawił żadnych argumentów mających udowodnić, że zgodnie z prawem krajowym sądy były zobowiązane do uzyskania takiego (conclusive) dowodu i dlatego też musiały czekać na zgodę pozwanego. Przeciwnie, z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika zasada, zgodnie z którą sądy powinny w sposób krytyczny oceniać, w świetle wszystkich dowodów dostępnych w sprawie, odmowę domniemanego ojca poddania się takim testom.

43. Ponadto, sądy dysponowały już wcześniej innymi licznymi dowodami, zawierającymi *inter alia* zeznania świadków, kilka opinii biegłych i dwa zestawy testów biologicznych, które stwarzały solidną podstawę dla decyzji o ustaleniu ojcostwa pozwanego. W tym względzie uwagę Trybunału przyciągnęła argumentacja, na której oparł się Minister Sprawiedliwości w swojej rewizji nadzwyczajnej z 6 grudnia 1995 r. Podnoszono w niej, że sądy dopuściły się poważnych błędów co do prawa, przez to, że odmowa pozwanego poddania się testom genetycznym powinna być oceniona w bardziej krytyczny sposób. Sąd Najwyższy, w swoim wyroku z dnia 14 lutego 1996 r. przychylił się do tej rewizji.

44. W opinii Trybunału, brak jest podstaw, by stwierdzić, że skarżące przyczyniły się do przedłużenia czasu postępowania.

45. W świetle kryteriów wskazanych powyżej w orzecznictwie i mając na względzie okoliczności sprawy, w szczególności całą długość postępowania, Trybunał uważa, że długość postępowania będąca przedmiotem skargi nie spełnia wymogu rozsądnego czasu trwania. W związku z tym nastąpiło naruszenie artykułu 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

46. Zgodnie z artykułem 41 Konwencji,

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

47. Skarżące domagały się przyznania kwoty 200,000 złotych polskich w ramach rekompensaty za cierpienia, których doznały w wyniku naruszenia Konwencji. Twierdziły, że postępowanie, które trwało prawie dwadzieścia lat, spowodowało u nich ciągły stres i uczucie poniżenia, a także przedłużyło niepewność co do prawnego ojcostwa drugiej skarżącej.

48. Rząd twierdził, że żądanie skarżących jest wygórowane i wnioskował, aby samo uznanie przez Trybunał naruszenia stanowiło wystarczające zadośćuczynienie.

49. Trybunał uznaje, że biorąc pod uwagę naturę postępowania, skarżące doznały szkody niematerialnej, będącej wynikiem długości postępowania, której nie wyrównałoby samo stwierdzenie naruszenia Konwencji. Wyrokując na zasadzie słuszności, jak wymaga tego art. 41 Konwencji, Trybunał przyznaje skarżącej 6,500 EURO, plus jakikolwiek podatek, jaki może być pobrany.

B. Koszty i wydatki

50. Skarżące nie domagały się przyznania zwrotu kosztów i wydatków, związanych z postępowaniem przed Trybunałem.

C. Odsetki z tytułu nie wypłacenia odszkodowania

51. Zgodnie z informacjami dostępnymi Trybunałowi, ustawowa stopa procentowa stosowana w Polsce w dniu przyjęcia niniejszego wyroku wynosi 20 % rocznie.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że nastąpiło naruszenie artykułu 6 § 1 Konwencji;
2. *Uznaje*,
 - (a) że pozwane Państwo ma wypłacić skarżącym w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji 6,500 EURO (sześć tysięcy pięćset EURO) z tytułu szkód niematerialnych, przeliczone według kursu obowiązującego w dniu uprawomocnienia się wyroku,
 - b) że zwykłe odsetki według rocznej stopy 20 % będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego terminu do momentu zapłaty;
3. *Oddala* pozostałą część żądania skarżących dotyczącego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim oraz notyfikowano na piśmie w dniu 23 maja 2002 roku na zasadach artykułu 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Vincent BERGER
Kancelarz

Georg RESS
Przewodniczący